

Bànyols (1327), = *Bagnols* (1327), = *Bagnolis* (S. xv), = *Baiols* (1501), = *Banjols* (1538), = *Baiolis* (1546), = *Bajolis* (1546), = per acabar escrivint-se *Bajoli*. Això originà el desplaçament del nom de *Bànyols* = *Banyos* cap a *Binicous*, posant aquest darrer nom en un tris d'anullació total; i creant, a la vegada, un topònim nou, el de *Bajoll*.

Com a reforçament de tot el que dic vull recordar unes paraules de Erwin Raisz («Time Charts of Historical Cartography», a *Imago Mundi*, Amsterdam 1964, p. 16): «la confecció d'un mapa és un procés complex; un mapa ha d'ésser traçat, revisat, dibuixat, gravat, imprès i editat, i tot aquest procés mai és realitzat per una sola persona». Vull deixar això ben clar, perquè baldament alguns cartògrafs citats: Bertran, Ripoll, Salvat, Rossell i Olives, siguin nostres, els seus ajudants, col·laboradors i deixebles podrien no ésser-ho, i és ben sabut que un mateix nom pronunciat o escrit per un català, un castellà, un italià, un francès o un anglès, pot donar versions ben diferents.

BANYUL, es (Ciutadella, Men. 5, g-9)

A Menorca hi ha dues alqueries d'aquest mateix nom: una al districte de Favàritx (Maó, 8, e-2), i la d'aquesta cèdula, al districte d'Artrutx.

En aquest darrer, l'informant de Coromines li va dir *es Banyul*, en singular, si bé altres fonts d'informació deien *Banyuls*, en plural.

Nom mossàrab provinent del mot llatí *BALNEOLUM* amb la terminació *-OLUM* convertida, normalment, en *-ul* en dialecte mossàrab.

El canvi de la *o* en *u* d'aquests topònims no guardan cap relació amb el metafònic que ha afectat al nom de la població del Rosselló, *Banyuls*.¹⁶

Mascaró ho documenta així:¹⁷ «citat l'any 1288 en la forma *Albayul*.¹⁸ El 1290 surt *rabal Albanyul*.¹⁹ L'any 1388 surt *Rafal Banyul*.²⁰ A l'Arxiu de la Corona d'Aragó hi ha un document de l'any 1345 que tracta de la venda a un tal Dalmau, de la Cort reial, de les alqueries de *Banyuls* i Santa

16. Joan COROMINES, *Estudis de toponímia catalana* (Barcelona, Barcino, 1965 i 1970), vol. I (1965), pp. 51 i 63.

17. Josep MASCARÓ PASSARIUS, *Corpus de toponímia de Menorca* (inèdit), ja citat a la nota 2 de l'article *Artrutx*.

18. Elena LOURIE, *La colonización cristiana de Menorca durante el reinado de Alfonso III el Liberal, rey de Aragón*, dins «Analecta Sacra Tarracensia», vol. LIII-LIV (Barcelona, Balmesiana, 1983), p. 173, *raffal in parrochia de Artrux*.

19. Ramon ROSSELLÓ VAQUER, *Aportació a la història medieval de Menorca. El segle XIII* (Menorca, Consell Insular, 1980), p. 21.

20. Antoni RAMIS I RAMIS, *Noticias relativas a la isla de Menorca* (Maó, Imp. P. A. Serra, 1826-1838), fasc. IV (1829), p. 54.